

νατε, ὅτι Κριτίαν ἐφάνη πεπαιδευκώς, ἕνα τῶν τριάκοντα τῶν τὸν δῆμον καταλυσάντων, Δημοσθένης δ' ὑμῖν ἐταίρους ἐξαιτήσεται, ὁ τηλικαύτας τιμωρίας λαμβάνων παρὰ τῶν ἰδιωτῶν καὶ δημοτικῶν ἀνθρώπων ὑπὲρ τῆς ἰσσηγορίας; ὃ παρακεκλημένοι τινὲς τῶν μαθητῶν ἤκουσιν ἐπὶ τὴν ἀκρόασιν· κατεπαγγέλλεται γὰρ πρὸς αὐτοὺς ἐρολαβῶν ἐφ' ὑμᾶς, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, λήσειν μεταλλάξας τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν 174 ὑμετέραν ἀκρόασιν, καὶ παραστήσειν τῷ μὲν φεύγοντι θάρρειν, ὅταν αὐτὸς δεῦρο παρέλθῃ, ἐκπεπληχθῆναι δὲ τῷ κατηγορῶ καὶ πεφοβῆσθαι περὶ αὐτοῦ, τοσοῦτους δὲ καὶ τηλικούτους ἐκκαλεῖσθαι παρὰ τῶν δικαστῶν θορούβους, παρεμβάλλων τὰς ἐμὰς δημηγορίας καὶ ψέγων τὴν εἰρήνην τὴν δι' ἐμοῦ καὶ Φιλοκράτους γεγενημένην, ὥστ' οὐδὲ ἀπαντήσασθαι με ἐπὶ τὸ δικαστήριον ἀπολογησόμενον, ὅταν τὰς τῆς πρεσβείας εὐθύνας διδῶ, ἀλλ' ἀγαπήσειν, ἐὰν μετρίῳ τιμῇ 175 ματι περιπέσω καὶ μὴ θανάτῳ ζημιῶμαι. Μηδενὶ δὲ τρόπῳ καθ' ὑμῶν αὐτῶν γέλωτα τῷ σοφιστῇ καὶ διατριβῆν παράσχητε, ἀλλ' ὑπολαμβάνεθ' ὄρᾳν εἰσεληλυθότα ἀπὸ τοῦ δικαστηρίου οἴκαδε καὶ σεμνυνόμενον ἐν τῇ τῶν μειρακίων διατριβῇ, καὶ διεξιόντα, ὡς εὖ τὸ πρᾶγμα ὑφείλετο τῶν δικαστῶν· ἀπαγαγῶν γὰρ αὐτοὺς ἀπὸ τῶν περὶ Τίμαρχον αἰτιῶν, ἐπέστησα φέρον ἐπὶ τὸν κατήγορον καὶ Φίλιππον καὶ Φωκέας, καὶ φόβους ἐπήρησα τοῖς ἀκροωμένοις, ὥστ' ὁ μὲν φεύγων κατηγόρει, ὁ δὲ κατηγορῶν ἐκρίνετο, οἷδὲ δικασταί, ὧν μὲν ἦσαν δικασταί, ἐτελάθοντο, ὧν δ' οὐκ ἦσαν κριταί, περὶ 176 τούτων ἤκουον'. Ὑμέτερον δ' ἔργον ἐστὶ πρὸς ταῦτα ἀντιτετάχθαι καὶ πανταχῇ παρακολουθοῦντας μηδαμῇ παρεκκλίειν αὐτὸν ἐὰν, μηδὲ τοῖς ἐξαγωνίοις λόγοις διουχυρίζεσθαι· ἀλλ' ὥσπερ ἐν ταῖς ἵπποδρομίαις εἰς τὸν τοῦ πράγματος

γνωστὸν ὅτι ὑπῆρξε ὁ διδάσκαλος τοῦ Κριτίου, ἐνός ἀπὸ τοὺς τριάκοντα τυράννους ποὺ κατέλυσαν τὴν λαοκρατίαν, θὰ ἐλθῇ ὁ Δημοσθένης νὰ ζητήσῃ νὰ ἀπαλλάξετε τοὺς φίλους του, αὐτὸς ποὺ ἔτσι ἐκδικεῖται τοὺς λαοκρατικούς πολίτας ὅταν τολμοῦν νὰ ἀσκοῦν τὸ δικαίωμα τοῦ λόγου; Προσέξατε, εἰς τὸ ἀκροατήριον εὐρίσκονται ἀρκετοὶ μαθηταὶ του, κατόπιν προσκλήσεώς του. Καὶ ἐπιχειρεῖ νὰ διαφημισθῇ εἰς βάρος σας, καθὼς πληροφοροῦμαι, διότι τοὺς ἔχει προαναγγεῖλει ὅτι θὰ ἐπιτύχῃ, χωρὶς νὰ τὸ πάρετε εἰδῆσιν, νὰ μεταφέρῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς ἄλλα θέματα. 174. Καὶ ὅτι θὰ ἐμπνεύσῃ μὲν εἰς τὸν κατηγορούμενον θάρρος, θὰ κάμῃ δὲ τὸν μνηστὴν νὰ τὰ χάσῃ καὶ ν' ἀρχίσῃ νὰ φοβῆται διὰ τὸν ἑαυτὸν του. Ἄνῃγγειλεν ἀκόμη ὅτι θὰ ἀναμίξῃ εἰς τὴν ὑπόθεσιν τὰς πολιτικὰς ἀγορεύσεις μου καὶ θὰ ἐπικρίνῃ τὴν εἰρήνην ποὺ διεπραγματεύθη ἐγὼ καὶ ὁ Φιλοκράτης καὶ θὰ προκαλέσῃ τόσον θόρυβον καὶ ἀποδοκιμασίας μου ἐκ μέρους τῶν δικαστῶν, ὥστε, ὅταν ἐλθῇ ἡ σειρὰ μου νὰ λογοδοτήσω διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐντολῆς μου ὡς πρεσβευτοῦ, οὔτε κἀν θὰ τολμήσω νὰ ἀπολογηθῶ, ἀλλὰ θὰ εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένος, ἂν καταδικασθῶ εἰς χρηματικὴν ποινὴν καὶ ἀποφύγω τὴν καταδίκην εἰς θάνατον. 175. Λοιπὸν προσέξατε νὰ μὴ δώσετε, μὲ κανένα τρόπον, εὐκαιρίαν εἰς τὸν στρεψόδικον αὐτὸν νὰ γελᾷ καὶ νὰ σχολιάζῃ εἰς βάρος σας. Φαντασθῆτε ὅτι τὸν βλέπετε νὰ ἐπιτρέφῃ ἀπὸ τὸ δικαστήριον εἰς τὸ σπῆτι του καὶ νὰ καμαρώνῃ, συνομιλῶν μὲ τοὺς νεαροὺς μαθητάς του καὶ νὰ ἐκθέτῃ λεπτομερῶς πῶς σᾶς παρεπλάνησεν ἀπὸ τὴν ὑπόθεσιν. «Τοὺς παρέσυρα, θὰ λέγῃ, ἀπὸ τὰς ἐναντίον τοῦ Τιμάρχου κατηγορίας καὶ προσήλωσα τὴν προσοχὴν των ἐπὶ τοῦ μνηστοῦ, ἐπὶ τοῦ Φιλίππου, ἐπὶ τῶν Φωκέων. Ἐνέσπειρα τὸν φόβον εἰς τὸ ἀκροατήριον καὶ ἔκαμα ὥστε ὁ μὲν κατηγορούμενος νὰ μετατραπῇ εἰς κατήγορον, ὁ δὲ μνηστὴς νὰ γίνῃ ὑπόδικος, οἱ δὲ δικασταὶ νὰ ξεχάσουν τίνος ὑποθέσεως ἦσαν δικασταὶ καὶ νὰ ἀκούσουν πράγματα ἐπὶ τῶν ὁμοίων δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἀποφανθοῦν».

176. Ἰδικόν σας ἔργον εἶναι νὰ ἀντιταχθῆτε εἰς δλα. αὐτὰ καὶ παρακολουθεῖντες τὸν Δημοσθένην μὲ προσοχὴν, νὰ μὴ τοῦ ἐπιτρέψῃτε μὲ κανένα τρόπον νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸ θέμα καὶ νὰ παίρῃ ἐπιχειρήματα ἀπὸ ὑποθέσεις ἀσχετοῦς πρὸς τὴν σημερινὴν δίκην. Καὶ νὰ τὸν ὑποχρεώσετε, ὅπως γίνεσθαι καὶ εἰς τὰς ἵπποδρομίας, νὰ ἀκολουθήσῃ μόνον τὸν

αὐτὸν δρόμον εἰσελαύνετε. Ἐὰν ταῦτα ποιῆτε, οὐ καταφρονηθήσεσθε, καὶ τὴν αὐτὴν ἔξετε γνώμην νομοθετοῦντες καὶ δικάζοντες· εἰ δὲ μὴ, δόξετε μελλόντων μὲν γίνεσθαι τῶν ἀδικημάτων προαισθάνεσθαι καὶ ὀργίζεσθαι, γεγονότων δὲ οὐκέτι φροντίζειν.

- 177 Ὡς δ' ἐν κεφαλαίῳ εἰρησθαι, ἐὰν μὲν κολάζετε τοὺς ἀδικούντας, ἔσονται ὑμῖν οἱ νόμοι καλοὶ καὶ κύριοι, ἐὰν δ' ἀφιῆτε, καλοὶ μὲν, κύριοι δ' οὐκέτι. Ὡς δ' ἔνεκα ταῦτα λέγω, οὐκ ὀκνήσω πρὸς ὑμᾶς παρηγοιάζεσθαι. Ἔσται δ' ὁ λόγος ἐπὶ παραδείγματος. Διὰ τί οἴεσθε, ὦ Ἀθηναῖοι, τοὺς νόμους μὲν καλῶς κείσθαι, τὰ δὲ ψηφίσματα εἶναι τῆς πόλεως καταδέεστερα, καὶ τὰς κρίσεις ἐνίοτε τὰς ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἔχειν ἐπιπλήξεις; Ἐγὼ τὰς τούτων αἰτίας ἐπιδείξω. Ὅτι τοὺς μὲν νόμους τίθεσθε ἐπὶ πᾶσι τοῖς δικαίοις, οὔτε κέρδους ἕνεκ' ἀδίκου, οὔτε χάριτος οὔτε ἔχθρας, ἀλλὰ πρὸς αὐτὸ μόνον τὸ δίκαιον καὶ τὸ συμφέρον ἀποβλέποντες· ἐπιδείξει δ' οἶμαι φύντες ἐτέρων μᾶλλον εἰκότως καλλίστους νόμους τίθεσθε. Ἐν δὲ ταῖς ἐκκλησίαις καὶ τοῖς δικαστηρίοις πολλὰκις ἀφήμενοι τῶν εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα λόγων, ὑπὸ τῆς ἀπάτης καὶ τῶν ἀλαζονευμάτων, ὑπάγεσθε, καὶ πάντων ἀδικώτατον ἔθος εἰς τοὺς ἀγῶνας παραδέχεσθε· ἔατε γὰρ τοὺς ἀπολογουμένους ἀνικατηγορεῖν τῶν κατηγορῶν. Ἐπειδὴ δ' ἀπὸ τῆς ἀπολογίας ἀποσπασθῆτε καὶ τὰς ψυχὰς ἐφ' ἐτέρων γένησθε, εἰς λήθην ἐμπέσοντες τῆς κατηγορίας, ἐξέρχεσθ' ἐκ τῶν δικαστηρίων οὐδὲ παρ' ἐτέρου δίκην εἰληφότες, οὔτε παρὰ τοῦ κατηγοροῦ, ψήφος γὰρ κατ' αὐτοῦ οὐ δίδεται, οὔτε παρὰ τοῦ ἀπολογουμένου, ταῖς γὰρ ἄλλοτριαῖς αἰτίαις ἀποτριψάμενος τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ ἐγκλήματα ἐκπέφυγεν ἐκ τοῦ δικαστηρίου· οἱ δὲ νόμοι καταλύονται καὶ ἡ δημοκρατία διαφθείρεται καὶ τὸ ἔθος ἐπὶ πολὺ προβαίνει· εὐχερῶς γὰρ ἐνίοτε λόγον ἄνευ χρηστοῦ βίου προσδέχεσθε.

185 Ἄλλ' οὐ Λακεδαιμόνιοι· καλὸν δ' ἐστὶ καὶ τὰς ξενικὰς

δρόμον ποῦ εἶναι χαραγμένους δι' αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν. Ἄν κάμετε ὅσα σᾶς συμβουλεύω, θὰ γίνετε σεβαστοί, καὶ ὁ κόσμος θὰ ἐκτιμᾷ τὰς δικαστικὰς ἀποφάσεις σας ὅσον ἐκτιμᾷ καὶ τοὺς νόμους σας. Εἰς τὴν ἀντίθετον περίπτωσιν θὰ θεωρηθῆτε ὅτι προβλέπετε μὲν τί ἀδικήματα εἶναι δυνατόν νὰ γίνουσι καὶ κάμετε νόμους διὰ νὰ τὰ πατάξετε, ὅταν ὁμως πλέον τὰ ἀδικήματα συντελεσθῶσι, σᾶς εὐρίσκουσι τελεείως ἀδιαφόρους.

177. Μὲ λίγα λόγια, ἐὰν μὲν τιμωρῆτε τοὺς ἐγκληματίας, οἱ νόμοι θὰ εἶναι καὶ καλοὶ καὶ ἀποτελεσματικοί, ἂν δὲ τοὺς ἀθωώσετε τότε οἱ νόμοι θὰ εἶναι μὲν πάντοτε καλοὶ, ἀλλὰ δὲν θὰ σᾶς ὠφελούσι σὲ τίποτε. Θὰ σᾶς εἶπω φανερά· γιατί τὸ λέγω αὐτό. Θὰ σᾶς φέρω ἕνα παράδειγμα. Διὰ τί, ὦ Ἀθηναῖοι, ὅλοι πιστεύομεν ὅτι οἱ μὲν νόμοι μας εἶναι ἀριστοί, ἐνῶ αἱ ἄλλαι διοικητικαὶ πράξεις εἶναι ἀνάξιαι τῆς πόλεώς μας καὶ κάποτε καὶ αἱ δικαστικαὶ ἀποφάσεις δίδουσι ἀφορμὴν εἰς ἐπικρίσεις; Ἐγὼ θὰ σᾶς ἐξηγήσω ποῦ ὀφείλεται αὐτό. 178. Εἰς τὸ ὅτι τοὺς μὲν νόμους ψηφίζετε μὲ κάθε δικαιοσύνην, μὴ θέλοντες οὔτε νὰ εὐνοήσετε οὔτε νὰ ἀδικήσετε κάποιον καὶ ἀποβλέποντες μόνον εἰς τὸ δίκαιον καὶ τὸ ὠφέλιμον. Ἐνῶ εἰς τὰς συνελεύσεις τοῦ λαοῦ καὶ εἰς τὰ δικαστήρια πολλὰκις ἀφήνετε μὲ ρητορικά τεχνάσματα καὶ μὲ θράσος νὰ σᾶς παρασύρουν ἔξω τοῦ θέματος καὶ παρεδέχθητε νὰ καθιερωθῆ ἡ ἀδικωτέρα συνήθεια εἰς τὰς δίκας. Ἐπιτρέπετε δηλ. εἰς τοὺς κατηγορουμένους κατὰ τὴν ἀπολογία τῶν νὰ στρέφονται ὡς κατηγοροὶ κατὰ τῶν μηνυτῶν τῶν. 179. Ἔτσι, ἀφοῦ διὰ τῆς ἀπολογίας παρασυρθῆτε καὶ ἡ προσοχὴ σας στραφῆ εἰς ἄλλα πράγματα καὶ ξεχάσετε τὸ περιεχόμενον τῆς μηνύσεως. φεύγετε ἀπὸ τὸ δικαστήριον χωρὶς νὰ ἔχετε καταδικάσει οὔτε τὸν ἕνα οὔτε τὸν ἄλλον διάδικον· οὔτε τὸν μηνυτὴν, διότι αὐτὸς δὲν ἔμπορει νὰ καταδικασθῆ, ἀλλ' οὔτε καὶ τὸν κατηγορουμένον, διότι αὐτὸς ἀνέμιξε κατηγορίας ἐναντίον ἄλλων καὶ μ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπέσεισεν ἐκείνας ποῦ τὸν ἐβάρυναν καὶ διέφυγε ἀπὸ τὴν καταδίκην. Καὶ ἔτσι καταργοῦνται οἱ νόμοι, καὶ καταστρέφεται ἡ λαοκρατία μας καὶ ἐπικρατεῖ ἡ κακὴ αὐτὴ συνήθεια. Διότι πράγματι συχνὰ χωρὶς δυσφορίαν ἀκούετε τοὺς λόγους ἀνθρώπων κακῆς διαγωγῆς.

180. Οἱ Λακεδαιμόνιοι δὲν κάμνουν τὸ ἴδιο. Καὶ εἶναι

ἀρετὰς μιμεῖσθαι. Δημηγοροῦντος γάρ τις ἐν τῇ τῶν Λακεδαιμονίων ἐκκλησίᾳ, ἀνδρὸς βεβιωκότος μὲν αἰσχροῦς, λέγειν δ' εἰς ὑπερβολὴν δυνατοῦ, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων, ὡς φασί, κατὰ τὴν ἐκείνου γνώμην ψηφίζεσθαι μελλόντων, παρελθόντων τις τῶν γερόντων, οὐδὲν ἐκείνοι καὶ αἰσχύνονται καὶ δεδίασι, καὶ τὴν τῆς ἡλικίας αὐτῶν ἐπωνυμίαν ἀρχὴν μεγίστην εἶναι νομίζουσι, καθιστάσι δ' αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐκ παιδὸς εἰς γῆρας σωφρόνων, τούτων εἰς, ὡς λέγεται, παρελθόντων, ἰσχυροῦς ἐπέπληξε τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ τι τοιοῦτον κατ' αὐτῶν ἐβλασφήμησεν, ὡς οὐ πολλὸν χρόνον τὴν Σπάρτην ἀπόρθητον οἰκήσουσι τοιοῦτοις ἐν ταῖς ἐκκλησίαις συμβούλοις

181 *χρώμενοι.* Ἄμα δὲ παρακαλέσας ἄλλον τινὰ τῶν Λακεδαιμονίων, ἄνδρα λέγειν μὲν οὐκ εὐφυνᾶ, τὰ δὲ κατὰ πόλεμον λαμπρὸν καὶ πρὸς δικαιοσύνην καὶ ἐγκράτειαν διαφέροντα, ἐπέταξεν αὐτῷ τὰς αὐτὰς εἰπεῖν γνώμας οὕτως ὅπως ἂν δύνηται, ὡς εἶπεν ὁ πρότερος ῥήτωρ, ἴνα, ἔφη, Ἰακεδαιμόνιοι ἀνδρὸς ἀγαθοῦ φθνεξαμένου ψηφίσωνται, τὰς δὲ τῶν ἀποδεδεικνυμένων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων φωνὰς μηδὲ τοῖς ὡσὶ προσδέχωνται. Ταῦθ' ὁ γέρον ὁ ἐκ παιδὸς σεσωφρονηκῶς παρήνευσε τοῖς ἑαυτοῦ πολίταις. Ταχὺ γ' ἂν Τίμαρχον ἢ τὸν κίναιδον Δημοσθένην εἶασε πολιτεύεσθαι.

182 ἴνα δὲ μὴ δοκῶ Λακεδαιμονίους θεραπεύειν, καὶ τῶν ἡμετέρων προγόνων μνησθῆσομαι. Οὕτω γὰρ ἦσαν πρὸς τὰς αἰσχύναις χαλεποί, καὶ περὶ πλείστου τῶν τέκνων τὴν σωφροσύνην ἐποιούντο, ὥσθι' ἀνήρ εἰς τῶν πολιτῶν, εὐρῶν τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα διεφθαρμένην καὶ τὴν ἡλικίαν οὐ καλῶς διαφυλάξασαν μέχρι γάμου, ἐγκατακοδόμησεν αὐτὴν μεθ' ἵππου εἰς ἔρημον οἰκίαν, ὅφ' οὐ προδήλως ἐμελλεν ἀπολεισθαι συγκαθειργμένη. Καὶ ἔτι καὶ νῦν τῆς οἰκίας ταύτης ἔστιμε τὰ οἰκόπεδα ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἄστει, καὶ ὁ τόπος οὗτος

183 *καλεῖται Παρ' ἵππον καὶ κόραν.* Ὁ δὲ Σόλων ὁ τῶν νομοθετῶν ἐνδοξότατος γέγραφεν ἀρχαίως καὶ σεμνῶς περὶ τῆς τῶν

σωστόν γὰρ μιμούμεθα τὰς ἀρετὰς τῶν ξένων. Πράγματι δταν κάποτε ὠμιλοῦσε εἰς τὴν συνέλευσιν τοῦ λαοῦ τῶν Λακεδαιμονίων κάποιος ὑπερβολικὰ δυνατὸς ῥήτωρ, ἀλλὰ τοῦ ὁποῦ ἢ διαγωγὴ ἦτο πολὺ αἰσχρὰ, καὶ λέγουσιν ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι ἦσαν ἔτοιμοι γὰρ δεχθῆναι τὰς εἰσηγήσεις του, τότε ἐπενέθη εἰς ἀπὸ ἐκείνους τοὺς γέροντας, τοὺς ὁποῖους αὐτοὶ σέβονται καὶ φοβοῦνται, καὶ ποῦ ὁ χαρακτηρισμὸς τῆς ἡλικίας των ἀποτελεῖ καὶ τὴν ὀνομασίαν τοῦ ὑπουργήματός των, τὸ ὅποιον θεωρεῖται ἀνώτερον ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα. Ἐκλέγονται δὲ γέροντες ἐκείνοι ποῦ ἀπὸ τὴν παιδικὴν μέχρι τῆς γεροντικῆς ἡλικίας ἦσαν ἐνάρετοι. Ἐγὰς λοιπὸν ἀπ' αὐτοῦς, καθὼς λέγουσιν, ἀνήλθεν εἰς τὸ βῆμα καὶ ἐπετέθη ὀξύτατα κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ καὶ τοὺς ὠμίλησεν αὐστηρότατα, ὅτι δὲν θὰ μείνη πολὺν καιρὸν ἐλευθέρᾳ ἢ Σπάρτῃ, ἂν ἢ συνέλευσις τοῦ λαοῦ χρησιμοποῖη συμβούλους αὐτοῦ τοῦ εἶδους. 181. Συγχρόνως δὲ ἐκάλεισεν εἰς τὸ βῆμα ἕνα πολίτην ὁ ὁποῖος δὲν εἶχε τὸ χάρισμα τοῦ λόγου, ἀλλ' εἶχε πολεμήσει λαμπρὰ, καὶ διεκρίνετο διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν δικαιοσύνην του καὶ τὸν διέταξε γὰρ ἐπαναλάβῃ, ὅπως μῦροει, τὰς γνώμας τοῦ προηγούμενου ῥήτορος, «διὰ γὰρ ψηφίσου», εἶπεν, «οἱ Λακεδαιμόνιοι, τὰς προτάσεις ἐνὸς καλοῦ πολίτου, τοὺς δὲ λόγους τῶν κακῶν καὶ τῶν δειλῶν οὐτε κἀν γὰρ δέχωνται γὰρ τοὺς ἀκούουσιν». Αὐτὰς τὰς συμβουλὰς ἔδωκεν εἰς τοὺς συμπολίτας του ὁ γέρον ἐκείνος ποῦ ἀπὸ μικρὸ παιδὶ ἦτο ἐνάρετος. Καὶ βέβαια θὰ ἔσπευδε γὰρ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν Τίμαρχον, ἢ εἰς τὸν κίναιδον Δημοσθένην, γὰρ ἀναμειγνύονται εἰς τὴν πολιτικὴν ζωὴν!

182. Καὶ διὰ γὰρ μὴ ὑποτεθῆ ὅτι κολακεύω τοὺς Λακεδαιμονίους, θὰ ὀμιλήσω διὰ τοὺς ἰδικούς μας προγόνους. Αὐτοὶ ἦσαν τόσοσιν αὐστηροὶ κατὰ τῶν αἰσχυροτήτων καὶ τόσοσιν ἐφρόντιζαν διὰ τὰ ἥθη τῶν παιδιῶν των, ὥστε δταν κάποιος πολίτης ἀνεκάλυψε ὅτι ἡ κόρη του εἶχε διαφθαρή καὶ δὲν ἐφύλαξε καλῶς τὴν ἀρετὴν τῆς μέχρι τῆς ἡμέρας τοῦ γάμου τῆς, τὴν ἐκλείσει μέσα σ' ἕνα ἔρημο σπίτι τοῦ ὁποῦ ἐκτίσει ὅλα τὰ ἀνοίγματα, μαζί μὲ ἕνα ἄλογο, ποῦ προδήλως ἐπρόκειτο γὰρ τὴν σκοτώσῃ φυλακισμένο μαζί τῆς. Ὁ τόπος αὐτοῦ σπιτιοῦ σώζεται ἀκόμη, μέσα εἰς τὴν πόλιν σας, καὶ καλεῖται καὶ σήμερον «Τόπος τοῦ κορτσίου καὶ τοῦ ἀλόγου». 183. Ὁ δὲ Σόλων, ὁ διαπρεπέστερος ἀπὸ ὅλων τοὺς νομοθέτας, μὲ ἀρχαιοπρεπῆ σοβαρότητα ἔθεσε

- γυναικῶν εὐκοσμίας. Τὴν γὰρ γυναῖκα, ἐφ' ἣ ἂν ἄλλῳ μοιχὸς οὐκ ἔῃ κοσμεῖσθαι, οὐδὲ εἰς τὰ δημοτελεῖ ἱερὰ εἰσιέναι, ἵνα μὴ τὰς ἀναμαρτήτους τῶν γυναικῶν ἀναμειγνυμένη διαφθεῖρη· ἔαν δ' εἰσὶν ἢ κοσμηται, τὸν ἐντυχόντα κελεύει καταρρηγνύναι τὰ ἱμάτια καὶ τὸν κόσμον ἀφαιρεῖσθαι καὶ τύπειν, εἰργόμενον θανάτου καὶ τοῦ ἀνάπηρον ποιῆσαι, ἀτιμῶν τὴν τοιαύτην γυναῖκα καὶ τὸν βίον ἀβίωτον αὐτῇ παρασκευάζων.
- 184 ζων. Καὶ τὰς προαγωγὸς καὶ τοὺς προαγωγὸς γράφεσθαι κελεύει, κἄν ἄλλῳσι, θανάτῳ ζημιούῃν, ὅτι τῶν ἑξαμαρτυνῶν ἐπιθυμούντων ὀκνούντων καὶ αἰσχρνομένων ἀλλήλοις ἐντυγχάνειν, αὐτοὶ τὴν αὐτῶν ἀναίδειαν παρασχόντες ἐπὶ μισθῷ τὸ πρᾶγμα εἰς διάπειραν καὶ λόγον κατέστησαν.
- 185 Ἐπειθ' οἱ μὲν πατέρες ὑμῶν οὕτω περὶ τῶν αἰσχρῶν καὶ καλῶν διεγίνωσκον, ὑμεῖς δὲ Τίμαρχον τὸν τοῖς αἰσχίστοις ἐπιτηδεύμασιν ἔνοχον ἀφήσετε; τὸν ἄνδρα μὲν καὶ ἄρονα τὸ σῶμα, γυναικεῖα δὲ ἁμαρτήματα ἡμαρτηκότα; τίς οὖν ὑμῶν γυναῖκα λαβὼν ἀδικούσαν τιμωρήσεται; ἢ τίς οὐκ ἀπαίδευτος εἶναι δόξει τῇ μὲν κατὰ φύσιν ἁμαρτανόουση χαλεπαίνων, τῷ δὲ παρὰ φύσιν ἑαυτὸν ὑβρίζοντι
- 186 συμβούλῳ χρώμενος; Τίνα δ' ἔχων ἕκαστος ὑμῶν γνώμην ἐπὶ τῷ οἴκαδε ἐκ τοῦ δικαστηρίου; οὔτε γὰρ ὁ κρινόμενος ἀφανής, ἀλλὰ γνώριμος, οὐθ' ὁ νόμος ὁ περὶ τῆς τῶν δητόρων δοκιμασίας φαῦλος, ἀλλὰ κάλλιστος, τὸ τ' ἐρέσθαι τοῖς παισὶ καὶ τοῖς μειρακίοις τοὺς ἑαυτῶν οἰκείους, ὅπως
- 187 τὸ πρᾶγμα κέρριται, πρόχειρον. Τί οὖν δὴ λέξετε οἱ τῆς ψήφου νυνὶ γεγονότες κύριοι, ὅταν οἱ ὑμέτεροι παῖδες ὑμᾶς ἔρωται, εἰ κατεδικάσατε ἢ ἀπεψηφίσασθε; οὐχ ἅμα Τίμαρχον ἀπολύσαι ὁμολογήσετε καὶ τὴν κοινὴν παιδείαν ἀνατρέφετε; τί δ' ὄφελος παιδαγωγὸς τρέφειν ἢ παιδοτρέβας καὶ διδασκάλους τοῖς παισὶν ἐφιστάναι, ὅταν οἱ τὴν τῶν

τοὺς κανόνας τοὺς σχετικούς μετὰ τὴν καλὴν διαγωγὴν τῶν γυναικῶν. Πράγματι ἀπαγορεύει εἰς τὴν γυναῖκα ποῦ θὰ ἀπεκαλύπτετο ὅτι ἐμοιχεύθη, γὰρ φορῆν κοσμήματα, καὶ γὰρ παρακολουθῆν τὰς δημοσίας ἱεροπραξίας, διὰ γὰρ μὴ διαφθεῖρη καὶ τὰς τιμίας γυναίκας, ἀναμειγνυμένη μασί των. Ἄν δὲ φορέσῃ κοσμήματα ἢ μεταβῆ εἰς τὸν ναόν, ἐπιτρέπει στὸν καθένα γὰρ τῆς περὶ τὰ κοσμήματα καὶ γὰρ τῆς σχίσει τὰ ρούχα καὶ γὰρ τὴν κτυπᾷ καὶ μόνον δὲν δίδῃ δικαίωμα γὰρ τὴν σκοτώσων ἢ γὰρ τὴν σακατέψων. Ἔτσι ἀτιμάζει αὐτὸ τοῦ εἶδους τίς γυναῖκες καὶ κάμνει τὸν βίον των ἀβίωτον. 184. Ὅρίζει ἐπίσης; ὅτι πρέπει γὰρ καταγγέλλωνται οἱ προαγωγοὶ καὶ αἱ προαγωγοί, καὶ ὅσοι ἀπ' αὐτοὺς κηρύσσονται ἔνοχοι, γὰρ καταδικάζονται εἰς θάνατον διότι, ἐνῶν ἐκείνοι ποῦ θὰ ἤθελαν γὰρ ἁμαρτήσων, διστάζων καὶ ντρέπονται γὰρ τὸ προτείνων στοὺς ἄλλους, οἱ προαγωγοὶ τὴν ἀδιαντροπιάν των τὴν κάμνουν ἐπιχείρησιν καὶ ἀντὶ ἀμοιβῆς μεσολαβοῦν καὶ τοὺς φέρων εἰς ἐπαφήν.

185. Ἔτσι λοιπόν, ἐνῶν οἱ πρόγονοί μας αὐτὰς τὰς ἀποφάσεις ἐλάμβανον περὶ τῶν ἐναρέτων καὶ περὶ τῶν κακῶν, σεις τὸν Τίμαρχον, τὸν ἔνοχον τῶν μεγαλυτέρων ἀτιμῶν θὰ τὸν ἀπαλλάξετε; Αὐτὸν ποῦ ἐπλάσθη μὲν ἄνδρας καὶ ἀρσενικός, ὑπέπεσε δὲ σὲ ἁμαρτήματα γυναικεῖα; Καὶ πῶς θὰ μπορέσετε, ὕστερα, γὰρ τιμωρήσετε τὰς γυναῖκας ποῦ θὰ παρεξέτρεποντο; Δὲν θὰ φανῆ πολὺ χονδροειδὲς τὸ γὰρ ἀγανακτοῦμεν μὲν διὰ τὰς γυναῖκας, ποῦ ἐπὶ τέλους, ἁμαρτανόουσαν δὲ ὡς σύμβουλόν μας ἐκείνον ποῦ παρὰ φύσιν κατεξευτέλισε τὸν ἑαυτὸν του; 186. Καὶ μὲ τί σκέψεις θὰ ἐπιστρέψῃ ὁ καθένας στὸ σπίτι του ἀπὸ τὸ δικαστήριον; Διότι ὁ κατηγορούμενος δὲν εἶναι ἄγνωστος, ἀλλ' ἀπεναντίας γνωστότατος, καὶ ὁ νόμος δὲ περὶ τῆς δοκιμασίας τῶν ρητόρων δὲν εἶναι κακός, ἀλλ' ἀπεναντίας, ἀριστος. Ὡστε ἀμέσως μόνον ἐπιστρέψετε ἀπὸ τὸ δικαστήριον, τὰ παιδιά καὶ οἱ γένοι τῆς οἰκογενείας σας θὰ σᾶς ἐρωτήσων τί ἀπόφασις ἐξεδόθη. 187. Καὶ τί θὰ τοὺς ἀπαντήσετε, σεις, ποῦ ἀπὸ σᾶς ἐξαρτᾶται αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἢ ὑπόθεσις, ὅταν τὰ παιδιά σας σᾶς ἐρωτήσων ἂν τὸν κατεδικάσατε ἢ τὸν ἀθώωσατε; Ἄμα ὁμολογήσετε ὅτι τὸν ἠθώωσατε, δὲν ὁμολογεῖτε συγχρόνως ὅτι ἀνατρέπετε τὰς βράσεις τῆς δημοσίας ἀγωγῆς; Τί ὄφελει γὰρ θέτετε τὰ παιδιά σας ὑπὸ τὴν ἐπι-

νόμων παρακαταθήκην έχοντες πρὸς αἰσχύναν κατακάμπωνται;

- 188 Θανατάζω δ' ὑμῶν, ὧ Ἀθηναῖοι, κάκεινο, εἰ τοὺς μὲν πορνοβοσκὸς μισεῖτε, τοὺς δ' ἐκόντιας πεπορνευμένους ἀφήσετε· καί, ὡς ἔοικεν, ὁ αὐτὸς οὗτος ἀνὴρ ἰερωσύνην μὲν οὐδενὸς θεῶν κληρώσεται, ὡς οὐκ ὦν ἐκ τῶν νόμων καθαρὸς τὸ σῶμα, γράφει δ' ἐν τοῖς ψηφίσμασιν εὐχὰς ὑπὲρ τῆς πόλεως ταῖς σεμναῖς θεαῖς. Ἐἴτα τί θαυμάζομεν τὴν κοινήν ἀπραξίαν, τοιούτων δητόρων ἐπὶ τὰς τοῦ δήμου γνώμας ἐπιγραφόμενων; καὶ τὸν αἰσχροῦς οἴκοι βεβιωκότα ἔξω τῆς πόλεως προεβευτήν πέμφομεν, καὶ τοῦτο περὶ τῶν μεγίστων διαπιστεύσομεν; τί δ' οὐκ' ἂν ἀποδοίτο ὁ τὴν τοῦ σώματος ὕβριν πεπρακώς; τίνα δ' ἂν οὗτος ἐλεήσειεν ὁ αὐτὸν οὐκ ἐλεήσας;
- 189 Τίτι δι' ὑμῶν οὐκ εὐγνωστός ἐστιν ἡ Τιμάρχου βδελυρία; ὥσπερ γὰρ τοὺς γυμναζομένους, κἂν μὴ παρῶμεν ἐν τοῖς γυμνασίοις, εἰς τὰς εὐεξίας αὐτῶν ἀποβλέποντες γιγνώσκομεν, οὕτω τοὺς πεπορνευμένους, κἂν μὴ παρῶμεν αὐτῶν τοῖς ἔργοις, ἐκ τῆς ἀναιδεΐας καὶ τοῦ θράσους καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων γιγνώσκομεν. Ὁ γὰρ ἐπὶ τῶν μεγίστων τοὺς νόμους καὶ τὴν σωφροσύνην ὑπεριδὼν ἔχει ἰνὰ ἔξιν τῆς ψυχῆς, ἢ διάδηλος ἐκ τῆς ἀκοσμίας τοῦ τρόπου γίγνεται.
- 190 Πλείστοις δ' ἂν εἴροιτ' ἐκ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων πόλεις ἀνατειροφότας καὶ ταῖς μεγίσταις συμφοραῖς αὐτοὺς περιπεπωκότας. Μὴ γὰρ οἴεσθε, ὧ Ἀθηναῖοι, τὰς τῶν ἀδικημάτων ἀρχὰς ἀπὸ θεῶν, ἀλλ' οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων ἀσελγείας γίγνεσθαι, μηδὲ τοὺς ἡσεβηκότας, καθάπερ ἐν ταῖς τραγωδίαις, Ποινὰς ἐλαύνειν καὶ κολάζειν δαοῖν ἡμιμέναις· ἀλλ'

μέλειαν διδασκάλων καὶ γυμναστῶν, δταν οἱ ἐντεταλμένοι φρουροὶ τῶν νόμων παραδέλπουσαν τὰς ἀτιμίας;

188. Καὶ αὐτὸ ἐπίσης, ὧ Ἀθηναῖοι, κινεῖ τὴν ἀπορίαν μου. Ἀπεχθάνεσθε ἐκείνους ποὺ προάγουν εἰς πορνείαν ἄλλους. Ἀθιώνετε δὲ τοὺς ἐκουσίως πορνευομένους. Καὶ τότε αὐτὸς ὁ ἀνθρωπος, ποὺ δὲν μπορεῖ κανεγὸς θεοῦ γὰ γίνῃ κατὰ τοὺς νόμους ἱερέυς, ἀφοῦ δὲν εἶναι ἀγνὸς κατὰ τὸ σῶμα, θὰ ἔχη τὸ δικαίωμα γὰ προτείνῃ γὰ ψηφισοῦν ἐπικλησίαις τῆς πόλεως πρὸς τὰς σεβαστάς θεάς. Ἐπειτα διατὶ ἀποροῦμεν διὰ τὰς τόσας ἀποτυχίας τῆς πολιτικῆς μας δταν αἱ ἀποφάσεις τοῦ λαοῦ ὀνομάζονται μὲ τὰ ὀνόματα¹ τοιούτου εἶδους ῥητόρων; Καὶ αὐτὸν ποὺ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἔσχεν αἰσχρὰν διαγωγὴν, θὰ τὸν στελωμεν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ θὰ τοῦ ἐμπιστευθῶμεν τὰ ὑψηλότερα συμφέροντα τῆς Πολιτείας; Καὶ τί δὲν θὰ πωλήσῃ αὐτὸς ποὺ ἐπώλησε τὸ σῶμα του; Καὶ ποῖον θὰ εὐσπλαγχνισθῇ, αὐτὸς ποὺ δὲν εὐσπλαγχνίσθηκε τὸν ἑαυτὸν του;

189. Καὶ τοῖς ἀπὸ σῆς δὲν ξέρει πολὺ καλὰ τὴν αἰσχρὰν διαγωγὴν τοῦ Τιμάρχου; Πράγματι, δπως, καὶ χωρὶς γὰ πηγαίνωμεν εἰς τὰ γυμναστήρια, διακρίνομεν ποῖοι γυμνάζονται, ἀπὸ τὴν καλὴν των σωματικὴν κατασκευὴν, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον καὶ ἐκείνους ποὺ πορνεύονται, καὶ ἂν δὲν παρευσκόμεθα δταν κάμουν αὐτὴν τῇ δουλειᾷ, ἀπὸ τὴν ἀνασχυντίαν, τὸ θράσος καὶ τὸν τρόπον τῆς ζωῆς των τοὺς διακρίνομεν. Πράγματι, ἐκεῖνος ποὺ ἀψήφησε τοὺς νόμους καὶ τὴν ἠθικὴν εἰς τὰ σοβαρώτερα ζητήματα, ἔχει κάποια ἰδιαιτέραν ποιότητα ψυχῆς, ἢ ὅποια γίνεται φανερά ἀπὸ τὴν ἀπρέπειαν τῶν τρόπων του.

190. Εὐκόλα θὰ εὑρετε ὅτι οἱ περισσότεροι τῶν ἀνθρώπων αὐτοῦ τοῦ εἶδους καὶ τὰς πόλεις των κατέστρεψαν καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι περιέπεσαν εἰς τὰς βαρυτέρας συμφοράς. Δὲν πρέπει πράγματι γὰ νομίζετε, ὧ Ἀθηναῖοι, ὅτι τὰ διάφορα ἐγκλήματα προέρχονται ἀπὸ τοὺς θεοὺς καὶ ὄχι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ὅτι αἱ Ἑρινύες, δπως εἰς τὰς τραγωδίας, καταδιώκουν τοὺς ἐγκληματίας μὲ ἀναμμένα δαδιά, καὶ τοὺς τιμωροῦν. 191. Ὅχι, αἱ ἀλόγιστοι ἡδοναί, τὸ ἀνι-

¹ Τὰ ψηφίσματα, δηλ. αἱ ἀποφάσεις τῆς συνελεύσεως τοῦ λαοῦ, ὀνομάζοντο μὲ τὸ ὄνομα ἐκείνου, ποὺ ὑπέβαλε τὴν πρότασιν ψηφισθεῖς των.

αἱ προπετεῖς τοῦ σώματος ἡδοναὶ καὶ τὸ μηδὲν ἱκανὸν ἡγεῖσθαι, ταῦτα πληροῖ τὰ λησιήτρια, ταῦτ' εἰς τὸν ἐπαπροκέλητα ἐμβιβάζει, ταῦτά ἐστιν ἐκάστῳ Ποινῇ, ταῦτα παρακελεύεται σφάτιειν τοὺς πολίτας, ὑπηρετεῖν τοῖς τυράννοις, συγκαταλύειν τὸν δῆμον. Οὐ γὰρ τὴν αἰσχύνην οὐδ' ἂ πείσονται λογίζονται, ἀλλ' ἐφ' οἷς κατορθώσαντες εὐφρανθήσονται, τούτοις κεκήληται. Ἐξαιρεῖτ' οὖν, ὧ Ἀθηναῖοι, τὰς τοιαύτας φύσεις, καὶ τὰ τῶν νέων ζηλώματα ἐπ' ἀρετὴν προτρέψασθε.

- 192 *Εὐ δ' ἐπίστασθε, καὶ μοι σφόδρα τὸ μέλλον ζηθήσεσθαι διαμνημονεύετε, εἰ μὲν δώσει τῶν ἐπιτηδευμάτων Τίμαρχος δίκην, ἀρχὴν εὐκοσμίας ἐν τῇ πόλει κατασκευάσετε· εἰ δ' ἀποφεύξεται, κρείττων ἦν ὁ ἀγὼν μὴ γεγενημένος. Ποῖν μὲν γὰρ εἰς κρίσιν Τίμαρχον καταστήναι φόβον τισὶ παρεῖχεν ὁ νόμος καὶ τὸ τῶν δικαστηρίων ὄνομα· εἰ δ' ὁ πρωτεύων βδελυρία καὶ γνωριμώτατος εἰσελθὼν περιγενησεται, πολλοὺς ἀμαρτάνειν ἐπαρεῖ, καὶ τελευτῶν οὐχ ὁ λόγος, ἀλλ' ὁ*
- 193 *καιρὸς ὑμᾶς ἐξοργεῖ. Μὴ οὖν εἰς ἀθρόους, ἀλλ' εἰς ἕνα ἀποσκήψατε, καὶ τὴν παρασκευὴν καὶ τοὺς συνηγόρους αὐτῶν παρατηρεῖτε· ὧν οὐδενὸς ἐγὼ ὀνομαστὶ μνησθήσομαι, ἵνα μὴ ταύτην ἀρχὴν τοῦ λόγου ποιήσωσιν, ὡς οὐκ ἂν παρήλθον, εἰ μὴ τις αὐτῶν ὀνομαστὶ ἐμνήσθη. Ἄλλ' ἐκεῖνο ποιήσω· ἀφελὼν τὰ ὀνόματα, διεξιὼν δὲ τὰ ἐπιτηδεύματα καὶ τὰ σώματα αὐτῶν γνώριμα καταστήσω. Ἔσται δ' αὐτὸς ἐαυτῷ ἕκα-*
- 194 *στος αἴτιος, ἐὰν δεῦρο ἀναβῆ καὶ ἀναισχυρῆ. Τούτῳ γὰρ πάρεσιν ἐκ τριῶν εἰδῶν συνηγόροι, οἱ μὲν ταῖς καθ' ἡμέραν δαπάναις ἀνηλωκότες τὰς πατρῴας οὐσίας, οἱ δὲ ταῖς ἡλικίαις οὐ καλῶς κεχρημένοι καὶ δεδιότες οὐ περὶ Τιμάρχου, ἀλλὰ περὶ ἐαυτῶν καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων. μὴ ποτε εἰς κρίσιν καταστῶσιν· ἔτεροι δ' ἐκ τῶν ἀκολάστον καὶ τῶν τοῖς τοιούτοις κεχρημένων ἀφθόνως, ἵνα ταῖς βοηθείαις αὐτῶν πιστεύοντες ὀρεῖταινες ἐξαμαρτάνωσιν.*
- 195 *Ὡν πρὶν τὴν συνηγορίαν ἀκοῦσαι τοὺς βίους ἀναμνησκέ-*

καγοποιήτον πάθος, αὐτὰ γεμίζουσι τὰς φωλεὰς τῶν ληστῶν καὶ ὀπλίζουσι τὰ πειρατικὰ πλοῖα, αὐτὰ εἶναι ἢ Ἐρινύς ἐνὸς ἐκάστου, αὐτὰ ἐξωθοῦν τὸν ἄνθρωπον νὰ σφάζῃ τοὺς συμπολίτας του, νὰ ὑπηρετῇ τοὺς τυράννους, νὰ συμπράττῃ εἰς τὴν κατάλυσιν τῆς λαοκρατίας. Διότι δὲν σκέπτονται τὴν ντροπὴν, ἢ τὴν τιμωρίαν, ἀλλὰ τοὺς μαγεύει ἢ ἰδέα τοῦ τί θὰ ἀπολαύσουσι, ἂν ἐπιτύχουν. Ἀποκλείσατε τοὺς χαρρακτῆρας καὶ τότε, θὰ ὀδηγήσετε τὰς προσπαθείας τῶν νέων πρὸς τὴν ἀρετὴν.

192. Ἐέρσετε καλὰ καὶ κρατήσατε παρακαλῶ εἰς τὴν μνήμην σας αὐτὸ πού τώρα θὰ σᾶς εἰπῶ: Ἄν μὲν ὁ Τίμαρχος δώσῃ λόγον τῶν πράξεών του, ἐγκαινιάζετε μίαν ἐποχὴν εὐπρεπείας διὰ τὴν πόλιν μας. Ἄν ὁμως ἀθωωθῇ, τότε, καλύτερα νὰ μὴν εἶχε γίνῃ αὐτὴ ἢ δίκην. Διότι πρὶν μὲν εἰσαχθῇ εἰς δίκην ὁ Τίμαρχος, ὁ νόμος καὶ τὸ ὄνομα τῶν δικαστηρίων ἐφόβιζε μερικοὺς. Ἄν ὁμως ὁ πρῶτος εἰς διαφθορὰν καὶ γνωστότατος, παραπεμφθεὶς εἰς δίκην, σωθῇ, θὰ παρασύρῃ πολλοὺς εἰς τὸ κακὸν καὶ τέλος, ὅχι ἀπὸ τοὺς λόγους τῶν κατηγόρων ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἀνάγκην θὰ ὑποχρεωθῆτε νὰ πατάξετε αὐτὴν τὴν παράδασιν. 191. Μὴ πλήξετε λοιπὸν περισσοτέρους, ἡμπορεῖτε σήμερον νὰ πλήξετε μόνον ἕνα. Προσέχετε τὰς προετοιμασίας του καὶ τοὺς ὑπερασπιστὰς του. Δὲν κατονομάζω κανένα ἀπ' αὐτούς, διὰ νὰ μὴ προφασισθοῦν ὅτι τάχα δὲν θὰ ἐνεφανίζοντο ἐνώπιόν σας, ἂν δὲν τοὺς ἀνέφερα ὀνομαστί. Ἄλλ' ἐγὼ θὰ κάμω κάτι ἄλλο. Θὰ ἀποσιωπήσω τὰ ὀνόματά των, ἀλλὰ περιγράψω τὴν διαγωγὴν των θὰ κάμω νὰ τοὺς ἀναγνωρίσετε. Καὶ δὲν θὰ ἔχη παρὰ νὰ αἰτιᾶται ὁ καθένας τὸν ἑαυτόν του, ἐὰν χωρὶς ἐντροπὴν ἀνέλθῃ εἰς αὐτὸ τὸ βῆμα. 194. Λοιπὸν τριῶν εἰδῶν ὑπερασπισταὶ προσέτρεξαν εἰς τὸν Τίμαρχον. Πρῶτον μὲν, ἐκεῖνοι ποὺ εἰς τὸ καθημερινόν τους ἔξοδον ἐσπατάλησαν τὴν πατρικὴν των περιουσίαν. Δεύτερον, ἐκεῖνοι ποὺ ἕκαμαν κακὴν χρῆσιν τῆς νεότητός των καὶ ἐνδιαφέρονται ὅχι τόσο διὰ τὸν Τίμαρχον, ἀλλὰ διὰ τοὺς ἑαυτούς των καὶ διὰ τὰ ἔργα των, φοβούμενοι μὴ τύχῃ καὶ εἰσαχθοῦν κάποτε καὶ αὐτοὶ εἰς δίκην. Τέλος εἰ οἱ ἀκόλαστοι οἱ ὅποιοι μὲ ἀφθονίαν ἀπήλαυσαν τέτοιους διεφθαρμένους νέους, διὰ νὰ ἡμποροῦν νὰ παρασύρουν εὐκολώτερα καὶ ἄλλους μερικοὺς, πρὸ θὰ πιστεύουν ὅτι θὰ ἡμποροῦν αὐτοὶ νὰ τοὺς προστατεύσουν. 195. Καὶ πρὶν ἀκούσετε τοὺς ὑπερασπιστὰς αὐ-

καὶ τοὺς μὲν εἰς τὰ σώματα ἡμαρτηκότας μὴ ὑμῖν ἐνο-
 , ἀλλὰ παύσασθαι δημηγοροῦντας κελεύετε· οὐδὲ γὰρ
 ἰος τοὺς ἰδιωτεύοντας, ἀλλὰ τοὺς πολιτευομένους ἐξετά-
 :οὺς δὲ τὰ πατρῶα κατεδηδοκότας ἐργάζεσθαι καὶ ἐτέ-
 ν κτᾶσθαι τὸν βίον κελεύετε· τοὺς δὲ τῶν νέων ὅσοι
 υς ἄλλοσκονται θηροεντὰς ὄντας εἰς τοὺς ξένους καὶ τοὺς
 κους τρέπεσθαι κελεύετε, ἵνα μήτ' ἐκεῖνοι τῆς προαι-
 ρς ἀποστερῶνται μήθ' ὑμεῖς βλάπτησθε.
 ἂ μὲν οὖν παρ' ἐμοῦ δίκαια πάντα ἀπειλήφατε· ἐδίδαξα
 νόμους, ἐξήτασα τὸν βίον τοῦ κρινομένου. Νῦν μὲν οὖν
 :εστε τῶν ἐμῶν λόγων κριταί, αὐτίκα δ' ὑμέτερος ἐγὼ θεα-
 ἦν γὰρ ταῖς ὑμετέραις γνώμαις ἢ πράξις καταλείπεται. Εἰ
 λουλήσεσθε, τὰ δίκαια καὶ τὰ συμφέροντα ὑμῶν ποιησάν-
 φιλοτιμότερον ἡμεῖς ἔξομεν τοὺς παρανομοῦντας ἐξε-
 ,

τούς, ἀναλογισθῆτε τί διαγωγῆς εἶναι. Καὶ ἐκείνους μὲν ποὺ
 ἔχουν ἐξευτελίσει τὰ σώματά των, διατάξετέ τους γὰ μὴ
 σᾶς ἐνοχλοῦν, ἀλλὰ γὰ παύσουν γὰ δμιλοῦν πρὸς τὸν λαόν.
 Διότι ὁ νόμος μόνον τὴν διαγωγὴν τῶν δημοσίων ρητόρων
 ἐξετάζει, καὶ ὄχι τῶν ἰδιωτῶν. Ἐκείνους πάλιν ποὺ κατε-
 σπατάλησαν τὴν πατρικὴν των περιουσίαν, προτρέπετε γὰ
 ἐργάζωνται καὶ γὰ εὐρουν ἄλλοθεν πόρον ζωῆς. Τέλος
 ἐκείνους ποὺ κυνηγοῦν τοὺς καλόβολους νέους, εἰπήτε τους
 γὰ στραφοῦν πρὸς τοὺς ξένους καὶ τοὺς μετοίκους, ὥστε
 οὔτε αὐτοὶ γὰ στέρηθῶν τὴν εὐχαρίστησίν των, οὔτε ἑμῶς
 καὶ γὰ σᾶς βλάπτουν.

196. Ἦκούσατε ὅτι ἦτο χρέος μου γὰ σᾶς εἶπω. Ἐξέ-
 θεσα τοὺς νόμους, ἐξήτασα τὴν διαγωγὴν τοῦ κατηγορου-
 μένου. Καὶ τώρα σεῖς μὲν θὰ γίνετε δικασταὶ τῶν λόγων
 μου, ἐγὼ δὲ, θεατῆς σας. Εἰς τὴν κρίσιν σας ἀφήνεται ἡ
 ὑπόθεσις. Ἄν θέλετε, μὲ μίαν δίκαιαν καὶ σύμφωνον πρὸς
 τὰ συμφέροντά σας ἀπόφασιν, θὰ μᾶς ἐνθαρρύνετε περισσό-
 τερον εἰς τὸ γὰ ἀποκαλύπτωμεν τοὺς παραβίτας τῶν νόμων.